

ગુજરાત યુનિવર્સિટી

સંસ્કૃત

તૃતીય વર્ષ બી. એ. (2008)ની પરીક્ષા માટે

પ્રશ્નપત્ર - 11 : નિબંધ લેખન તથા વાક્ય રચના :

70 ગુણ

ત્રીજા વર્ષ બી. એ.ના સંસ્કૃત વિષયના નિબંધના પ્રશ્નપત્રમાં 2008ની પરીક્ષા માટે 20 નિબંધોની સૂચિ નીચે પ્રમાણે છે :

જેમાંથી 25 + 25 ગુણના બે નિબંધ પૂછવામાં આવશે. યુનિટ - Vમાંથી 20 માર્કનો ત્રીજા પ્રશ્ન પૂછાશે.

1. વૈદિક દેવતાઓનું સ્વરૂપ	11. ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનર્જન્મનો સિદ્ધાંત
2. બ્રાહ્મણ સાહિત્યનો પરિચય	12. ભારતીય દર્શનમાં આત્મતત્ત્વ
3. વૈદિક ધર્મનું સ્વરૂપ	13. ભારતીય દર્શનમાં મોક્ષવિચાર
4. વૈદિક સૂક્તોમાં કાવ્યતત્ત્વ	14. સંસ્કૃત નાટ્યસાહિત્યમાં હાસ્યરસ
5. રામાયણ : આદિકાવ્ય તરીકે	15. સંસ્કૃત નાટકોની ઉત્પત્તિ
6. મહાભારત : એક વિશ્વકોશ	16. ઉપનિષદોનું તત્ત્વજ્ઞાન
7. ભગવદ્ગીતામાં ઉપદેશોલી જીવનકલા	17. પંચ મહાકાવ્ય
8. સંસ્કૃત મુક્તક સાહિત્ય	18. સંસ્કૃત-એકાંકી રૂપકો
9. સંસ્કૃતમાં ગદ્ય-કાવ્ય	19. સંસ્કૃત નાટ્ય-સાહિત્યમાં ગુજરાતનું પ્રદાન
10. ષડ્દર્શનોનો પ્રારંભિક પરિચય	20. સંસ્કૃત સ્તોત્ર સાહિત્ય

Units : I વૈદિક સાહિત્ય વિષયક નિબંધો } 25 ગુણ
II આર્ષ મહાકાવ્ય વિષયક નિબંધો }

III દર્શન વિષયક નિબંધો

IV પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્ય વિષયક નિબંધો

V (ક) કૃ, ભૂ, અસૂના આજ્ઞાર્થ અને વિધ્યર્થના ક્રિયાપદો સાથે ત્રણ પદના વાક્યોની રચના 10 ગુણ

(ખ) કૃ, ભૂ, અસૂના ક્રિયાપદો સાથે ગમ્, હન્, દશ્, કૃ, ભક્ષ્ના સંબંધક ભૂતકૃદન્ત અને 10 ગુણ

હેત્વર્થકૃદન્તના પ્રયોગવાળી કુલ પાંચ પદોવાળી વાક્યરચના.

નોંધ : બે (૧-૨) અને (૩-૪) વિભાગમાંથી એક-એક નિબંધ પૂછાશે; જેમાંથી એક-

એકનો ઉત્તર આપવો અપેક્ષિત રહેશે, અને તે બે નિબંધ 25-25 ગુણના રહેશે તથા

ત્રીજા પ્રશ્ન 20 ગુણનો પૂછાશે.

ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો

1. A History of Sanskrit Literature : Winternetz
2. A History of Sanskrit Literature : Macdonell (મો. પા. દવેનો ગુજરાતી અનુવાદ)
3. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડો. અમૃત ઉપાધ્યાય
4. સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય : ડો. ટી. એસ. નાન્દી
5. ગુજરાતના સંસ્કૃત નાટ્યકારો : ડો. વાસુદેવ પાઠક
6. હિન્દ તત્ત્વજ્ઞાનનો ઇતિહાસ : શ્રી નર્મદાશંકર દે. મહેતા

OR

ગુજરાત યુનિવર્સિટી

સંસ્કૃત

તૃતીય વર્ષ બી. એ. (2008)ની પરીક્ષા માટે

પ્રશ્નપત્ર - 11 :વ્યાકરણ (નિયત અભ્યાસક્રમ) :

70 ગુણ

1. સન્ધિ : ક. સ્વરસન્ધિ ખ. વ્યંજનસન્ધિ ગ. વિસર્ગસન્ધિ. (અપવાદોના સામાન્ય પરિચય સાથે)
2. નામરૂપો :
 - (1) નીચેનાં જેવા સ્વરાંત નામોનાં રૂપો : રામ, વન, માલા, હરિ, મતિ, વારિ, વૃક્ષ, નદી, ધેનુ, મધુ, વધુ, પિતૃ, નૃ, માતૃ, સ્વસૃ, દુહિતૃ, તથા 'ઋ' અંતવાળા (નેતૃ વગેરે) તેમજ અન્ય સ્વરાન્ત વિશેષણોના રૂપો.
 - (2) નીચેનાં જેવાં વ્યંજનાંત નામોનાં રૂપો : મરુત્, વાફ્, જગત્, શશિન્, રાજન્, આત્મન્, ભાવિન્, ચન્દ્રમસ્, મનસ્.
 - (3) નીચેનાં જેવાં વ્યંજનાંત વિશેષણોનાં રૂપો : ભગવત્, તેજસ્વિન્, વિદ્મસ્, વાફ્.
3. નીચેનાં સર્વનામોનાં રૂપો : અસ્મદ્, યુષ્મદ્, અદસ્, તદ્, યદ્, ઈદમ્, સર્વ, અન્ય. એતદ્, કિમ્.
4. ક્રિયાપદોનાં રૂપો : દશ લ્ કારના પરિચયપૂર્વક :
 - (1) ગણ 1, 4, 6 અને 10નાં વર્તમાનકાળ, હ્યસ્તન ભૂતકાળ, આજાર્થ તથા વિધ્યર્થનાં પરસ્મૈપદી અને આત્મનેપદી ધાતુઓનાં રૂપો.
 - (2) બીજા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : અસ્, અદ્, યા, સ્તુ, હન્, અધિ પૂર્વક ઇ.
 - (3) ત્રીજા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : દા, ધા, હા, પૃચ્છ.
 - (4) પાંચમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : ચિ, આપ્, શફ્.
 - (5) સાતમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : રુધ્, રન્ધ્.
 - (6) આઠમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : કૃ, તન્.
 - (7) નવમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપર્યુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : શા, કી, મુષ્, બન્ધ.
5. (1) ગણકાર્યરહિત કાળોમાં નીચેના ધાતુઓનાં પરીક્ષા ભૂતકાળનાં ત્રીજા પુરુષનાં રૂપો : ગમ્, શફ્, હન્, શા, દા, હા, ભુજ.
 - (2) અન્ય લ કારો પૈકી સામાન્ય ભવિષ્યલ્કાળ, હ્યસ્તન ભૂતકાળ, અદ્યતન, ક્રિયાતિપત્યર્થ રૂપોનો સામાન્ય પરિચય
6. પ્રેરક ક્રિયાપદનાં રૂપો.
7. કર્મણિ પ્રયોગનાં રૂપો.
8. નીચેનાં કૃદન્તો : ભૂતકૃદન્ત (કર્તરિ અને કર્મણિ), વર્તમાનકૃદન્ત (કર્તરિ-કર્મણિ), વિધ્યર્થકૃદન્ત, હેત્વર્થકૃદન્ત, સંબંધક ભૂતકૃદન્ત.
9. અધિકતાદર્શક અને શ્રેષ્ઠતાદર્શક રૂપો.
10. નીચેના સમાસોનો પરિચય : દ્વન્દ્વ, તત્પુરુષ, બહુવ્રીહિ, અવ્યયીભાવ, કર્મધારય, દ્વિગુ.
11. 'નામધાતુઓ' તથા 'ચ્વિપ્રત્યયાંત' રૂપોનો પરિચય.
12. 'સતિસપ્તમી' અને 'અનાદરાર્થે ષષ્ઠી' રચનાનો પરિચય.
13. કર્તરિ-કર્મણિ-ભાવે પ્રયોગ.
14. 'કારક વિભક્તિ' અને 'ઉપપદ વિભક્તિ'નો પ્રયોગ.
15. વાક્યરચનાનો સામાન્ય પરિચય.

સંદર્ભ ગ્રંથો

1. 'બૃહદ્ અનુવાદ ચન્દ્રિકા'— ચક્રધર નૌટિયાલ 'હંસ'.
2. 'સંસ્કૃત વાક્ય સંરચના'— ડૉ. વસન્ત મ. ભટ્ટ.
3. સંસ્કૃત માર્ગોપદેશિક અને
4. મન્દિરાન્ત:પ્રવેશિકા : ડૉ. આર. જી. ભાંડારકર.